УДК 811.111:004.738.5:32

Полякова Т. Л.,
старший викладач кафедри іноземних мов № 1
Харківського національного автомобільно-дорожнього університету

ОБРАЗ АВТОРА У ЖАНРІ ТВІТТІНГ В АНГЛОМОВНІЙ ПОЛІТИЧНІЙ ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ

Анотація. У статті розглядаються питання появи нового виду комунікації – політичної інтернет-комунікації, що, у свою чергу, зумовило виникнення нових інтернет-жанрів. У роботі аналізуються особливості образу автора в жанрі твіттінг в англомовній політичній інтернет-комунікації, а також засоби його мовної реалізації.

Ключові слова: політична інтернет-комунікація, інтернет-жанр, твіттінг, твіт, образ автора.

Постановка проблеми. Активне використання в усіх сферах життя людини, в тому числі й у сфері політики, нових інформаційних технологій, серед яких особлива роль належить глобальній мережі Інтернет, ставить питання про вивчення мови, що обслуговує дану сферу комунікації. Як зазначив М. Каас, «... для наукового знання велике значення має здатність Інтернету з'єднувати текст, графіку (фотографії і таблиці), відео та аудіоінформацію. Поєднання різнорідної інформації дуже привабливо для гуманітаріїв, оскільки з'являються зовсім нові засоби наукового аналізу та відтворення даних, отриманих іншими дослідниками» [1, с. 145].

Як показав **аналіз останніх досліджень і публікацій** з даної тематики, до недавнього часу вивчення політичної інтернет-комунікації, яка визначається нами як мовна діяльність, спрямована на передачу певної політичної інформації, пропаганду тих чи інших політичних ідей, емоційний вплив на громадян за допомогою мережі Інтернет, привертало головним чином дослідників таких напрямів, як політологія [2], соціологія, соціолінгвістика, психолінгвістика [3]. Увагу ж лінгвістів було спрямовано здебільшого на дослідження традиційної політичної комунікації [4]. Що стосується політичної інтернет-комунікації, дослідження різних інтернет-жанрів, до яких належить і жанр твіттінг (інтернет-жанр, що забезпечує спілкування за допомогою інтернет-сервісу Твіттер у сфері політичної інтернет-комунікації), що використовуються у сфері політики, аналізу їх мовного й немовного оформлення, то робіт із цієї теми на даний момент не так багато [5; 6], що й обумовлює актуальність роботи.

Основною метою використання Інтернету у сфері політики є поширення інформації від адресанта до адресатів. Однак на відміну від традиційної комунікації, де даний процес є в основному односпрямованим, в інтернет-комунікації, в тому числі і в жанрі твіттінг, завдяки використанню сучасних технологій, він набуває форми діалогу, що сприяє досягненню і зміцненню довіри і взаєморозуміння між комунікантами.

Таким чином, **метою** даної роботи є аналіз основних особливостей образу автора у жанрі твіттінг в англомовній політичній інтернет-комунікації, а також засоби його мовної реалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. «Образ автора» – параметр текстотворення, що формує його лінгвістичні та екстралінгвістичні фактори [7, с. 253]. Вперше поняття «образ автора» було розроблено в 30-ті роки XX ст. В.В. Виноградовим [8, с. 92]. Дослідник визначає образ автора як «... центр, фокус, в якому схрещуються та об'єднуються, синтезуються всі стилістичні прийоми творів словесного мистецтва» [9, с. 154].

Вибір автором мовних засобів, стилістичних прийомів, стратегій і тактик ведення комунікації в умовах нового комунікативного середовища, яким став Інтернет, зумовили необхідність переосмислення і подальшого дослідження всіх складових процесу комунікації, в тому числі й автора, який є важливим параметром, що використовується при описі інтернет-жанрів, включаючи і жанр твіттінг.

У різних типах інтернет-жанрів присутні різні форми подання авторства, що обумовлено загальними характеристиками жанру, сферою його використання та метою комунікації. Ці форми можуть бути як особистісними, так і безособистісними, тобто особистість автора може бути експлікованою або неекспліковаою. Жанру твіттінг, який використовується у сфері політики, притаманні обидві форми подання авторства. ***Неекспліковий автор*** представлений у твітах, створених переважно політичною партією:

The Democrats @TheDemocrats

Ahead of tonight's debate, get a quick refresher on what Mitt Romney and Paul Ryan are actually proposing for America. http://RomneyRyanRevealed.com

Автором даного повідомлення є Демократична партія США (*The Democrats @TheDemocrats*), хоча він і створений однією людиною або групою осіб, які виступають від імені всієї партії і представляють її ідеї. Основною метою даних твітів є інформування про діяльність партії і просування своїх політичних лідерів, що і визначає вибір мовних засобів.

У повідомленнях, де автор неекспліковий, переважає використання дієслівних форм, які називають різні дії, наміри, спонукання і які передають наказове або рекомендаційне значення (*get a quick refresher*). Головна особливість цих твітів полягає в тому, що метою їх автора або групи авторів є не самовираження, а необхідність донести до адресата певну інформацію (*what Mitt Romney and Paul Ryan are actually proposing for America*). Тональність даних твітів передає значення необхідності впливу на користувачів. Для передачі цих значень широко використовуються, в першу чергу, дієслова в наказовому способі, а також безособові речення, форми майбутнього

часу дієслова, пасивні конструкції. ***Експлікований автор*** представлений у повідомленнях, створених конкретними політичними діячами:

Barack Obama @BarackObama

POTUS: "I will take ideas from anybody, Dem. or Repub., as long as they're advancing the cause of making middle-class families stronger". Retweeted by Barack Obama

У повідомленнях жанру твіттінг у сфері політики особистість автора повністю експлікована: у верхньому рядку твіту зліва від ніка автора надається його реальне ім'я. Крім того, сам нік також вказує на особистість політичного діяча – здебільшого нік у досліджуваному жанрі являє собою ім'я політика. Зафіксовані два способи подачі імені політичного діяча: вказується ім'я та прізвище автора (*Barack Obama*, *John McCain*) або тільки ім'я (*Arnold*).

Що стосується ніків політичних діячів, то їх можна розділити на чотири групи:

– ніки, що містять ім'я та прізвище політика (*@BarackObama*, *@GavinNewsom*, *@MittRomney*);

– ніки, де разом з ім'ям політика вказується його посада (*@SenJohnMcCain*, *@JerryBrownGov*);

– ніки, де вказується ім'я та прізвище, країна проживання та роботи політичного діяча (*@SarahPalinUSA*);

– ніки, що містять тільки прізвище політика (*@Schwarzenegger*).

Експлікованість автора також досягається за допомогою картинки з аватаром – графічним образом, який у жанрі твіттінг у політичній сфері практично завжди являє собою фотографію політичного діяча, а також за допомогою короткої самопрезентації, на яку відводиться 160 символів і де представлена інформація про особу політика, його діяльність, статус, місце проживання, роботу.

Аналіз комунікативної структури повідомлень виявляє, що в жанрі твіттінг у сфері політичної комунікації автор виконує подвійну функцію: у більшості випадків він «виступає як рупор ідей певних соціальних сил» [11, с. 222], в даному випадку – політичних партій, але він також є самостійною особою, що виражає свої власні думки, ідеї, емоції.

Домінування в повідомленні вираження ідей тих політичних сил, до яких належить автор, проявляється у використанні займенника *we*, який вказує на те, що автор апелює до користувачів, розглядаючи себе як невід'ємну одиницю своєї партії і народу:

SarahPalin @SarahPalinUSA

SARAH STEELMAN FOR U.S. SENATE

As we seek to fundamentally restore our great nation to strength and prosperity,... http://t.co/aAUsMmmg

Так, у даному прикладі концепцією автора є бажання повернути своїй країні її міць і добробут і, таким чином, виражається не тільки його думка і його бажання, але й бажання його політичної партії і всього народу, про що свідчить використання займенників *we*, *our*. «Відкрито заявляючи про свої ідеї глобального характеру, апелюючи до віри, народу, нації, її єдності і майбутнім планам» [12, с. 113] і використовуючи для цього різні мовленнєві одиниці, політичний лідер передає адресатові свій настрій і необхідність негайного вчинення дій.

Таким чином, можна відзначити, що в цілому твітам політичної сфери притаманні конкретність, стриманість, логічність викладу, що пояснюється сферою використання жанру і тим фактом, що часто політичні діячі висловлюють ідеї тієї політичної партії, до якої вони належать. Однак твіти також є авторськими текстами, коли на спосіб організації мовлення накладає відбиток і особистість кожного окремого політичного діяча і стає можливим говорити про індивідуальну стилістичну манеру кожного учасника комунікації. Так, відмінною рисою авторського стилю у вищенаведеному прикладі є графічне виділення речення великими літерами, що використовується, щоб привернути увагу адресата й імпліцитно вказує на основну ідею даного твіту – спонукати користувачів голосувати за обрання Сари Стілман до Сенату США.

Важливою складовою образу автора, характерною рисою його стилю є вибір форми мовлення. За способом взаємодії між комунікантами виділяють монологічне, діалогічне і полілогічне мовлення [7, с. 45–52, 230–232]. Як показало дослідження, комунікація в жанрі твіттінг у сфері політики представлена у формі монологу і діалогу, що обумовлено домінуванням у досліджуваному жанрі інформативної і персуазивної функцій і сферою його використання. Розглянемо приклад ***монологічної форми мовлення***:

Barack Obama @BarackObama

Education should not be a Democratic or Republican issue. It's an American issue. http://t.co/OD7BHGJR

Аналіз показує, що основними характеристиками монологічного мовлення в досліджуваному жанрі є підготовленість і управління висловлюваннями; односторонній характер повідомлення, не розрахований на негайну реакцію інших користувачів; наявність повідомлень, що мають відносну смислову завершеність.

Діалогічна форма комунікації в досліджуваному жанрі представлена як у «відкритому» вигляді (прямий діалог), так і в «прихованому» [10, с. 174–175]. У «відкритому» вигляді «... в якості одиниці діалогу як складної цілісної структури виступає діалогічна єдність, що включає дві або більше репліки, пов'язані єдиним змістом» [7, с. 45]. Розглянемо приклад відкритого діалогу, який представлений в основному двома репліками – питання автору і його відповідь, що є одним із найпоширеніших видів діалогічної єдності [там же, с. 45]:

Cory Booker @CoryBooker

Briefly on Tuesday night RT @Journohead Will Cory Booker be speaking at the Democratic National Convention?

На початку повідомлення йде відповідь Корі Букера користувачеві *@Journohead*, перед ім'ям якого ставляться літери *RT*, а в кінці – саме питання – *Will Cory Booker be speaking at the Democratic National Convention?* Приклади показують, що діалогічна форма мовлення в жанрі твіттінг, який використовується у сфері політики, характеризується простотою синтаксичної побудови, а у відповідях відзначено часте використання еліптичних речень (*Briefly on Tuesday night*).

У досліджуваному жанрі так само представлений діалог у прихованій формі, який пронизує монологічне мовлення. Діалогічність у даному випадку представлена «... особливими засобами вираження, які допомагають автору направити свій текст на читача» [10, с. 175], встановити з ним контакт.

До основних засобів діалогізації в жанрі твіттінг можна віднести:

риторичні питання, що активізують і концентрують увагу користувачів до обговорюваного питання, залучаючи їх таким чином до роздумів і роблячи їх активними учасниками дискусії;

окличні за формою речення, що сприяють реалізації фатичної функції;

використання дієслів у наказовому способі;

пряме звертання до адресата з використанням займенника *you*.

Отже, у жанрі твіттінг, який використовується в політичній сфері комунікації, діалогічна форма мовлення представлена досить великим набором засобів, які є важливими стилістичними прийомами, основною метою яких виступає необхідність активно впливати на адресата, спонукати аудиторію до виконання певних дій, викликати необхідну реакцію.

Проведене дослідження дозволяє зробити **висновок**, що комунікація в мережі Інтернет, що здійснюється за допомогою різних інтернет-жанрів, у тому числі жанру твіттінг, тісно пов'язана з проблемами висвітлення культурного, економічного, політичного життя, спрямована на роз'яснення політичної ситуації в окремій країні й у світі в цілому і, відповідно, є важливим засобом впливу на певну аудиторію. Основоположну роль у впливі на адресата в жанрі твіттінг у політичній сфері комунікації грає мовне оформлення жанру, тому на відміну від традиційної політичної комунікації, де використання мовних засобів підпорядковане чітким правилам і обмеженням, де присутній свій мовний етикет, у політичній інтернет-комунікації в жанрі твіттінг поряд із традиційними мовними засобами також відзначаються випадки вживання фонетико-графічного написання слів, множинне написання знаків пунктуації, нехтування пунктуацією, використання емотиконів та ін. Крім того, зазначено широке використання у вербальному тексті аудіо і відеофрагментів. Однак політичні діячі використовують дані засоби, характерні для інтернет-комунікації, з різним ступенем частотності, що дозволяє говорити про ідіостиль, який притаманний кожному політичному діячеві.

Таким чином, розвиток засобів масової комунікації, до яких останнім часом стали відносити й Інтернет, відбувається настільки швидкими темпами, що практика використання нових інформаційних технологій у сфері політики і, відповідно, їх вплив на мову, яка обслуговує дану сферу, залишаються маловивченими, що й обумовлює актуальність даної роботи і визначає **перспективу подальшого дослідження** особливостей мовного оформлення текстів інтернет-жанрів у сфері політичної комунікації.

Література:

1. Каас М. Политическая наука и Интернет / М. Каас // Политическая наука : Сборник научных трудов / РАН. ИНИОН. Институт сравнительной политологии, Российская ассоциация политической науки. – 2002. – № 1 Современное состояние. Тенденции и перспективы. – С. 145–147.
2. Чудинов А.П. Политическая лингвистика : учеб. пособие / А.П. Чудинов. – [4-е изд]. – М. : Флинта, Наука, 2012. – 256 с.
3. Political Polarization on Twitter [Электронный ресурс] / [M.D. Conover, J. Ratkiewicz, M. Francisco, B. Concalves, A. Flammini, F. Menczer] // Proceedings of the Fifth International AAAI Conference on Weblogs and Social Media. – 2011. – Режим доступа к журн. : http://www.aaai.org/ocs/index.php/ICWSM/ICWSM11/paper/view/2847/3275
4. Бутова І.С. Прагматико-функціональні особливості політичного дискурсу США та України XXI століття : автореф. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.17 «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство» / І.С. Бутова. – Львів, 2011. – 20 с.
5. Белякова О.В. Особенности аргументативного дискурса в сфере политической полемики (на материале электронных публикаций о выборах в бундестаг ФРГ 2005 г.) : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки» / О.В. Белякова. – Самара, 2007. – 22 с.
6. Морозова О.Н. Особенности лингвистического контента современных британских политических персональных сайтов / Политическая лингвистика. – 2011. – № 2 (36). – С. 146-151.
7. Стилистический энциклопедический словарь русского языка / [под ред. М.Н. Кожиной; члены редколлегии: Е.А. Бажинова, М.П. Котюрова, А.П. Сковородников]. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Флинта, Наука, 2006. – 696 с.
8. Виноградов В.В. Стилистика. Теория поэтической речи. Поэтика / В.В. Виноградов. – М. : Изд-во АН СССР, 1963. – 255 с.
9. Виноградов В.В. О теории художественной речи / В.В. Виноградов. – М. : Высш. шк., 1971. – 240 с.
10. Валгина Н.С. Теория текста : учеб. пособие / Н.С. Валгина. – М. : Логос, 2003. – 280 с.
11. Стилистика английского языка / [А.Н. Мороховский, О.П. Воробьева, Н.И. Лихошерст, З.В. Тимошенко]. – К. : «Вища школа», 1984. – 247 с.
12. Петлюченко Н.В. Харизматика : мовна особистість і дискурс : монографія / Н.В. Петлюченко. – Одеса : Астропринт, 2009. 464 с.

Полякова Т. Л. Образ автора в жанре твиттинг в англоязычной политической интернет коммуникации

Аннотация. В статье рассматриваются вопросы появления нового вида коммуникации – политической интернет-коммуникации, что, в свою очередь, обусловило возникновение новых интернет-жанров. В работе анализируются особенности образа автора в жанре твиттинг в англоязычной политической интернет-коммуникации, а также средства его языковой реализации.

Ключевые слова: политическая интернет-коммуникация, интернет-жанр, твиттинг, твит, образ автора.

Poliakova T. The concept of the author in the genre twitting in the English-language political internet-communication

Summary. The article focuses on the issues of a new form of communication – political Internet-communication that in turn led to the emergence of new digital genres. The paper analyzes the properties of the concept of the author in the genre twitting in the English-language political Internet communication, as well as the means of its linguistic implementation.

Key words: political internet-communication, digital genre, twitting, twit, concept of the author.